

Briuselis, 2012 12 19
COM(2012) 781 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**dėl Europos savanoriškos veiklos metų (2011 m.) įgyvendinimo, rezultatų ir bendro
vertinimo**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

dėl Europos savanoriškos veiklos metų (2011 m.) įgyvendinimo, rezultatų ir bendro vertinimo

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

1.1. Įžanga

Atsižvelgiant į Sprendimą dėl Europos savanoriškos veiklos metų¹, šioje ataskaitoje apžvelgiamas Europos metų įgyvendinimas, rezultatai ir bendri pasiekimai, remiantis Europos metų išorės vertinimo išvadomis².

2006 m. Europos Komisija konsultavosi su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl būsimos savanoriškos veiklos Europos lygmeniu krypties. Viena iš svarbiausių Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto tiriamosios nuomonės dėl savanoriškos veiklos vaidmens Europos visuomenėje ir jos poveikio rekomendacijų 2006 m. gruodžio mėn. buvo „paskelbti savanorių metus ir kiek įmanoma greičiau išleisti Baltąją knygą dėl savanoriškos veiklos ir aktyvaus pilietiškumo Europoje“³.

Buvo sudarytas šiai Europos savanoriškos veiklos metų idėjai pritariančių NVO aljansas ir pradėta pilietinės visuomenės kampanija, kuria siekta 2011-uosius paskelbti Europos savanoriškos veiklos metais. 2008 m. Europos Parlamentas priėmė pareiškimą⁴, kuriuo remiamas raginimas 2011-uosius paskelbti Europos savanoriškos veiklos metais, taip ši idėja įgavo pagreitį ir plačių užmojų.

2009 m. Europos Parlamentas ir Taryba patvirtino Komisijos pasiūlymą 2011-uosius skelbti *Europos savanoriškos veiklos, kuria skatinamas aktyvus pilietiškumas, metais (toliau – ESVM (2011))*.

Praėjus dešimčiai metų po Jungtinių Tautų Tarptautinių savanoriškos veiklos metų (2001 m.), buvo pats tinkamiausias laikas ESVM (2011), kad būtų galima reaguoti į pilietinės visuomenės lūkesčius ir sutelkti savanorišką veiklą vykdančių suinteresuotųjų šalių valstybėse narėse dėmesį į savanorišką veiklą kaip į piliečių dalyvavimo išraišką. Tai patvirtino, kad Europos gyventojams yra svarbios tokios vertybės kaip solidarumas, teisingumas ir įtrauktis ir parodė, kad Europos institucijoms tenka svarbus vaidmuo skatinant savanorišką veiklą.

¹ 2009 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas Nr. 37/2010/EB dėl Europos savanoriškos veiklos, kuria skatinamas aktyvus pilietiškumas, metų (2011 m.), OL L 17, 2010 1 22, p. 43–49.

² Europos savanoriškos veiklos metų (2011 m.) vertinimas, *Deloitte*, 2012 m. birželio mėn.

³ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl savanoriškos veiklos: jos vaidmuo Europos visuomenėje ir jos poveikis; SOC/243-EESC 157/2006.

⁴ Rašytinis pareiškimas dėl 2011 metų paskelbimo Europos savanoriškos veiklos metais, 2008 4 9.

1.2. Europos savanoriškos veiklos metai (2011 m.) ir jų tikslai

Visiškai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, ESVM (2011) buvo skirti skatinti valstybių narių, regioninių ir vietos valdžios institucijų pažangą gerinant savanoriškos veiklos Europos Sąjungoje sąlygas ir matomumą, siekiant keturių tikslų:

- sukurti palankias sąlygas savanoriškai veiklai ES vykdyti, kad savanoriška veikla taptų piliečių dalyvavimo skatinimo dalimi;
- suteikti savanorių organizacijoms įgaliojimus gerinti savanoriškos veiklos kokybę;
- pripažinti savanorišką veiklą;
- informuoti apie savanoriškos veiklos reikšmę ir svarbą.

2. EUROPOS SAVANORIŠKOS VEIKLOS METŲ PASIEKIMAI

2.1. Pasiūlymo aplinkybės

Savanoriškos veiklos metai (2011 m.) paskelbti pasaulio ekonomikai kenčiant nuo krizės. Tokia situacija aiškiai parodė piliečiams, koks svarbus yra bendruomeninis solidarumas, pagrįstas atskirų savanorių įsipareigojimu, dėl to jie galėjo dar geriau įsiklausyti į savanoriškos veiklos idėjas ir vertybes bei į jos vaidmenį stiprinant piliečių dalyvavimą.

Šiomis aplinkybėmis Europos savanoriškos veiklos metais (2011) buvo pastebėta būtinybė toliau gerinti savanoriškos veiklos kokybę tinkamoje teisinėje sistemoje. Savanoriška veikla buvo pripažinta kaip piliečių solidarumo prisidedant prie mūsų visuomenės gerovės didinimo ir kovojant su socialine atskirtimi, skurdu, netolerancija, rasizmu, ksenofobija ir neteisingumu, išraiška. Šiuo atžvilgiu ESVM (2011) yra natūraliai susiję su ankstesniais Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metais (2010 m.).

2.2. Tvirtas politinis įsipareigojimas

ESVM (2011) paskatino politinius pokyčius tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmeniu. Tais metais priimta daug svarbių politinių dokumentų:

Komisija priėmė komunikatą „ES politika ir savanoriška veikla. Tarpvalstybinės savanoriškos veiklos pripažinimas ir skatinimas ES“⁵;

Taryba, pirmininkaujant Lenkijai, priėmė išvadas dėl savanoriškos veiklos vaidmens socialinėje politikoje⁶, taip pat išvadas dėl sporto srities savanoriškos veiklos vaidmens skatinant aktyvų pilietiškumą⁷;

2012 m. kovo mėn. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė nuomonę dėl 2011 m. rugsėjo mėn. Komisijos komunikato⁸;

⁵ Komunikatas „ES politika ir savanoriška veikla. Tarpvalstybinės savanoriškos veiklos pripažinimas ir skatinimas ES“, COM(2011) 568 galutinis, 2011 9 20.

⁶ 2011 m. spalio 3 d. Tarybos išvados dėl savanoriškos veiklos vaidmuo socialinėje politikoje.

⁷ 2011 m. lapkričio 28–29 d. Tarybos išvados dėl sporto srities savanoriškos veiklos vaidmens skatinant aktyvų pilietiškumą.

2012 m. birželio mėn. Europos Parlamentas priėmė ataskaitą dėl tarpvalstybinės savanoriškos veiklos pripažinimo ir skatinimo Europos Sąjungoje⁹.

Europos lygiu tolesnių priemonių rinkinys padės apskritai supaprastinti savanorišką veiklą, ypač tarpvalstybinę savanorišką veiklą.

Europos vyresnių žmonių aktyvumo ir kartų solidarumo metais (2012 m.) savanoriškos veiklos tema buvo pasirinkta siekiant skatinti vyresnio amžiaus žmonių savanorystę. Vienas pagrindinių renginių – Europos senjorų jėgos diena, per kurią vietos valdžios institucijos ir savanoriškos organizacijos buvo raginamos rasti naujų būdų įtraukti vyresnio amžiaus žmones į savanorišką veiklą.

Europos piliečių metais (2013 m.) bus remiamasi Europos savanoriškos veiklos metų (2011 m.) pasiekimais.

Komisija, atsižvelgdama į strategiją „Europa 2020“ ir į pavyzdines iniciatyvas „Judus jaunimas“ ir „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė. Europos pastangos kiekvienam suteikti darbą“, pateikė Tarybai rekomendacijos dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo¹⁰ pasiūlymą, kuriuo skatinama gerinti įgūdžius ir gebėjimus, įgytus ne mokymosi įstaigoje, bet imantis savanorystės įgyjamus.

Praktiniu aspektu Europos įgūdžių pasas, t. y. naujas elektroninis aplankas, suteikiantis piliečiams galimybę pristatyti savo įgūdžius ir gebėjimus, įgytus formaliojo ir (arba) neformaliojo mokymosi sistemoje, taip pat bus susijęs su savanoriška veikla.

Skirtingų politikos sričių ES finansavimo programų, pavyzdžiui, programos „Veiklus jaunimas“¹¹ Europos savanorių tarnybos, programos „Europa piliečiams“¹² ir programos „Grundtvig“¹³ ir būsimo švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programos (Komisijos pasiūlymas „Erasmus visiems“)¹⁴, tikslinė grupė ir toliau bus savanoriai.

2014 m., po trejų parengiamųjų priemonių metų, bus įsteigtas SESV 214 straipsnio 5 dalyje numatytas Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusas (ES pagalbos savanoriai)¹⁵.

---

⁸ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES politika ir savanoriška veikla. Tarpvalstybinės savanoriškos veiklos pripažinimas ir skatinimas ES“, 2012 3 28, SOC 431-CESE 824/2012.

⁹ 2012 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ataskaita dėl tarpvalstybinės savanoriškos veiklos pripažinimo ir skatinimo ES, A7-0166/2012/P7_TA(2°12)0236. COM(2012) 485 final, 2012 9 5.

¹¹ 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1719/2006/EB, OL L 327, 2006 11 24, p. 30–44.

¹² 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1904/2006/EB, OL L 378, 2006 12 27, p. 32–40.

¹³ 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1720/2006/EB, OL L 327, 2006 11 24, p. 45 ir toliau.

¹⁴ „Erasmus visiems“. ES švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa, COM(2011)787 galutinis, 2011 11 23.

¹⁵ COM(2012) 514, 2012 9 19.

Be to, rengiamos iniciatyvos, skirtos padėti įtraukti savanorystę į ES politikos sritis; to pavyzdys galėtų būti atnaujinta 2011–2014 m. ES įmonių socialinės atsakomybės strategija¹⁶.

Kartu, Europos savanoriškos veiklos metais (2011) buvo pripažinta būtinybė labiau įsipareigoti nacionaliniu lygmeniu. Nuo pačių valstybių narių priklauso, ar bus panaikintos likusios savanorystės kliūtys. ESVM (2011) paaiškėjo, kad savanorystė yra iš esmės vietos reiškinys: dauguma savanorių yra įsipareigoję vietos arba regionų lygiu. Vis dėlto, vienas iš ESVM (2011) atradimų yra supratimas, kad valstybės narės gali prisidėti prie savanorystės vystymosi parengdamos nacionalines tarpvalstybinės savanoriškos veiklos programas.

Nacionalinės ESVM (2011) koordinavimo įstaigos susijungė į stiprų tinklą. Jų bendradarbiavimo rezultatas – 2011 m. gruodžio mėn. Europos savanoriškos veiklos metų (2011 m.) baigiamojoje konferencijoje priimta Varšuvos deklaracija dėl darnių veiksmų, susijusių su savanoriška veikla ir aktyviu pilietiškumu.

2.3. Sąlygų, palankių savanoriškai veiklai Europoje vykdyti, sukūrimas

Savanoriškai veiklai vykdyti palankių sąlygų sukūrimas buvo itin plataus užmojo ESVM 2011 tikslas. Nors tokių sąlygų sukūrimo svarbą pripažino visos valstybės narės, nuomonės išsiskyrė dėl to, koku mastu reglamentavimas gali padėti sukurti pageidaujamas sąlygas. Dvylikoje šalių (BE, CY, CZ, HU, IT, LV, LU, MT, PL, PT, RO, ES) Europos savanoriškos veiklos metų pradžioje jau veikė savanoriškos veiklos teisinė sistema, kitose 12 valstybių narių (AT, DK, EE, FI, FR, DE, GR, IE, LT, NL, SE, UK) savanoriškos veiklos sektorius buvo reglamentuojamas kitais bendraisiais įstatymais¹⁷. Speciali teisinė sistema pirmą kartą Slovakijoje, Slovėnijoje ir Lietuvoje buvo sukurta 2011 m. Bulgarijoje savanoriškos veiklos įstatymas buvo parengtas 2011 m. ir priimtas 2012 m. Lenkija priėmė naują savanoriškos veiklos strategiją, Austrija atnaujino savo savanoriškos veiklos įstatymą, o Portugalija parengė naują įstatymą, kurį numatoma priimti 2012 m. Europos savanoriškos veiklos chartijos, kurioje vadovaujamosi žmogaus teisėmis pagrįstu požiūriu ir kurią inicijavo Europos jaunimo forumas, idėja buvo aptarta 2011 m.

Savanorių iš ES nepriklausančių šalių įleidimo į Europos Sąjungą, 2011 m. Komisija paskelbė savo pirmąją ataskaitą dėl Tarybos direktyvos 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų taikymo¹⁸.

Europos savanoriškos veiklos metai buvo naudingi skatinant valstybes nares pradėti naudotis Žinynu dėl savanoriško darbo stebėjimo, kurį ESVM 2011 oficialiai patvirtino Tarptautinė darbo organizacija.

2011 m. kovo mėn. **TDO žinynu dėl savanoriško darbo stebėjimo** siekiama padėti šalims pateikti sisteminius ir tarptautiniu mastu palyginamus duomenis apie savanorišką darbą ir

¹⁶ Atnaujinta 2011–2014 m. ES įmonių socialinės atsakomybės strategija, COM(2011) 681 galutinis, 2011 10 25.

¹⁷ Savanorystė Europos Sąjungoje, Europos Komisijos tyrimas, DG EAC, GHK, 2010 m.

¹⁸ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Tarybos direktyvos 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų taikymo, COM(2011) 587 galutinis, 2011 9 28.

reguliariai papildyti darbo jėgos tyrimus. Siekiama pagerinti savanoriškos veiklos sektoriaus žinių bazę ir nustatyti jos ekonominę naudą.

Lenkija ir Vengrija yra pirmosios Europos šalys, 2011 m. pradėjusios naudotis TDO žinynu. Italija patvirtins žinyną 2012 m., o Slovakija tame žinyne pateiktais metodais naudojosi atlikdama nacionalinius tyrimus; Prancūzija, Latvija, Čekija, Portugalija, Ispanija ir Juodkalnija, kuri yra ES šalis kandidatė, tai pat domisi žinynu.

2.4. Įgaliojimų suteikimas savanorių organizacijoms

ESVM 2011 buvo svarbi paskata suteikti įgaliojimus savanorių organizacijoms ir sustiprinti jų partnerystę. Visų pirma, ESVM 2011 aljansui teko svarbus vaidmuo paprastinant Europos savanoriškos veiklos metų suinteresuotųjų šalių tinklą ir bendradarbiavimą; pilietinė visuomenė daugiau sužinojo apie aljanso veiklą. Susivienijimas, padedantis koordinuoti pilietinės visuomenės veiklą ir politinį indėlį, buvo veiksmingas būdas bendradarbiauti su pilietine visuomene ir užmegzti ryšius su šimtais tūkstančių savanorių ir galimų savanorių.

Galima prognozuoti, kad vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu ESVM 2011 aljanso darbo grupių, parengusių pilietinės visuomenės Europos savanoriškos veiklos politikos darbotvarkę (toliau – P.A.V.E.), darbas gali būti itin svarbus gerinant savanoriškos veiklos valdymo kokybę.

ESVM 2011 aljansas buvo įsteigtas 2007 m. kaip atvira, neformali Europos tinklų grupė, veikianti savanoriškos veiklos srityje ir siekianti skatinti ir įgyvendinti ESVM 2011 tikslus. 2010 m. liepos mėn. tinklą sudarė 24 grupės, o 2011 m. gruodžio mėn. – jau 39 grupės¹⁹, atstovaujančios apie 2 000 tiesioginių narių ir partnerių organizacijų visoje Europoje ir už jos ribų.

Vienas iš ESVM 2011 aljanso tikslų buvo sukurti Europos savanorių politinę darbotvarkę (angl. *Policy Agenda on Volunteering in Europe (P.A.V.E.)*), kuri Komisijai oficialiai pateikta Europos 2011 m. gruodžio mėn. ESVM 2011 baigiamojoje konferencijoje. Parengiamąjį darbą iš esmės atliko šešios darbo grupės, 2011 m. posėdžiavusios penkis kartus. P.A.V.E. teikia suinteresuotųjų savanoriškos veiklos šalių parengtas politines rekomendacijas, kad Europoje būtų sukurta veiksmingesnė ir efektyvesnė politinė sistema savanoriams remti ir skatinti.

2.5. Savanoriškos veiklos pripažinimas

Savanoriškos veiklos pripažinimas buvo svarbus ESVM 2011 tikslas. ES sukurta daug apdovanojimų ir numatyta ceremonijų, skirtų savanoriškai veiklai pripažinti ir už ją padėkoti. Pavyzdžiui, Nyderlanduose buvo surengta „Aplodismentų savaitė“, o Rumunijoje, Vengrijoje, Airijoje ir Slovėnijoje buvo surengtos nacionalinės savanorių pripažinimo apdovanojimų ceremonijos.

¹⁹ AGE, AEVSO, AVSO, „Caritas Europe“, COFACE, CVA, „CSR Europe“, ENGAGE, studentų tinklas „Erasmus“, tinklas „Euclid“, „Eurodiaconia“, EAPN, CEDAG, ENGSO, „ENGSO Youth“, ESAN, AEGEE, CEV, YFJ, ICYE, ISGF, „Johanniter International“, MHE, Raudonasis kryžius, socialinė platforma, SOLIDAR, ALDA, CESES, EUCIS-LLL, EFIL, FEBA, EURAG, EJJO, ENNA, IPPF EN, ISCA, WAGGS, WOSM, „Volonteuropé“.

Pirmoji teminė Europos savanoriškos veiklos metų konferencija buvo skirta pripažinimo temai ir esamiems mechanizms, kuriais skatinama patvirtinti įgūdžius ir gebėjimus, įgyjamus vykdant savanorišką veiklą. Naudingų Europos priemonių pavyzdžiai – Europos kvalifikacijų sandara, Europas ir „Jaunimo pasas“.

2.6. Informavimas apie papildomą savanoriškos veiklos naudą

Informavimo apie savanorystės naudą didinimas buvo pripažintas svarbiu ESVM 2011 tikslu Europos ir valstybių narių lygiu. Informacinėmis Europos masto ir nacionalinėmis kampanijomis buvo prisidėta prie šio tikslo siekimo. Daugelyje valstybių narių vykdant Europos masto kampaniją informavimo didinimo priemonėms buvo suteikta papildomų išteklių.

Be to, ESVM 2011 buvo plačiai nušviesti rašytinėje ir elektroninėje žiniasklaidoje.

3. EUROPOS SAVANORIŠKOS VEIKLOS METAI (2011 M.): ĮGYVENDINIMAS IR PAGRINDINĖ VEIKLA

2011 m. veiklai Europoje ir 27 ES valstybėse narėse iš viso skirta 7,700 mln. EUR.

2010 m. parengiamiesiems veiksams buvo numatytas atskiras 2,994 mln. EUR biudžetas, skirtas rengti ESVM 2011 informavimo kampaniją ir sukurti koordinavimo struktūrą, suburiančią draugėn visas Europos lygmens suinteresuotąsias šalis.

3.1. ESVM (2011) įgyvendinimas valstybėse narėse

Siekdama pasirengti dalyvavimui Europos savanoriškos veiklos metų veikloje, kiekviena valstybė narė paskyrė nacionalines koordinavimo įstaigas (toliau – NKĮ), kurių spektras parodė, jog savanoriškos veiklos tradicijos valstybėse narėse yra išties skirtingos.

Visoms NKĮ iš viso buvo skirta 3,549 mln. EUR nacionalinei ESVM 2011 veiklai koordinuoti laikantis nacionalinės darbo programos, kurią parengė atitinkama NKĮ ir patvirtino Europos Komisija. Kiekvienoje šalyje valstybės narės bendras finansavimas privalejo siekti bent 20 proc. gautos sumos; kai kurios šalys pateikė daugiau lėšų nei būtinas minimumas.

Valstybėse narėse nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu vykdyta įvairi veikla, įskaitant:

- informavimo didinimo veiklą (informavimo kampanijas, populiarius renginius, konkursus ir apdovanojimų ceremonijas, svetaines, informacinius lapelius, reklamines prekes, žiniasklaidos darbą, socialinius tinklus ir kt.);
- debatus (konferencijas, seminarus, susitikimus ir kt.);
- su ekspertinėmis žiniomis susijusią veiklą (mokslinius tyrimus, tyrimus, publikacijas ir kt.).

Nacionalinių informavimo kampanijų poveikis buvo teigiamas, kadangi jos yra specialiai pritaikytos prie nacionalinių aplinkybių. Bendradarbiavimas su Komisijos atstovybėmis

valstybėse narėse ir su „Europe Direct“ tinklais padėjo pasiekti plačiąją visuomenę. Europos savanoriškos veiklos metų veikla buvo papildytos savanoriškos veiklos srities nacionalinės programos ir veiksmai, suteikiant jiems finansavimą ir Europos dimensiją.

Daugelis gerosios patirties ir inovacinių veiksnių pavyzdžių buvo surinkti nacionaliniu ir vietos lygiu (žr. valstybių narių gerosios patirties pavyzdžius, 1 priedas).

3.2. Pavyzdiniai Europos projektai

Kvietimas teikti pavyzdinių iniciatyvų pasiūlymus buvo paskelbtas 2010 m. spalio mėn., o 2011 m. kovo mėn. buvo atrinkti iš viso 33 projektai, skirti savanoriškos veiklos srities tinklams ir inovacijoms skatinti. 14 valstybių narių finansuojama po vieną projektą, Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Italijoje, Maltoje, Ispanijoje, Lenkijoje ir JK finansuojama po du projektus, o Portugalijoje – trys projektai.

Bendram pavyzdinių projektų finansavimui buvo skirta 1,964 mln. EUR. Komisijos bendras finansavimas buvo apribotas iki daugiausia **60 proc.** projekto visų tinkamų finansuoti sąnaudų.

Pirmenybė buvo teikiama projektams, kuriais bandomos ir plėtojamos naujos inovacinės sistemos ir kuriama ilgalaikė su savanoryste susijusių pilietinės visuomenės organizacijų ir viešojo sektoriaus įstaigų partnerystė. Be to, pirmenybė buvo teikiama tam tikroms temoms, pvz., darbdavio remiamai savanoriškai veiklai, visų amžiaus grupių žmonių (daugiausia dėmesio skiriant jaunimui), atliekančių savanorišką veiklą, judumo programoms, socialinei atskirčiai ir vyresnio amžiaus žmonių savanorystei (žr. sėkmingų pavyzdinių projektų pavyzdžius, 2 priedas).

Vykdamas Europos pavyzdinius projektus pradėta taikyti keli nauji inovaciniai savanorystės metodai, kurie paplito dėl partnerystės ryšių, užmegztų pateikus kvietimą teikti pasiūlymus. Vis dėlto, pavyzdinių projektų potencialas ne visada buvo visiškai išnaudotas rezultatų sklaidos atžvilgiu.

3.3. Informavimas ES lygmeniu

Svarbių suinteresuotųjų šalių ir visuomenės informuotumas apie Savanoriškos veiklos metus buvo didinamas imantis įvairių veiksnių.

Tuos veiksmus galima skirti į keturias grupes.

ESVM 2011 turas

Buvo surengta vienus metus trukusi ir visų valstybių narių sostinėse vykusi kampanija „ESVM turas“. Nacionalinių koordinavimo įstaigų buvo paprašyta palaikyti ryšius su vietos savanorių organizacijomis ir parengti jų šalyje vykdomos kampanijos veiklos programą. Šiuo renginiu buvo siekiama atkreipti dėmesį į vietos ir nacionalinio lygmens savanorišką darbą, taip pat sudaryti sąlygas nacionalinėms suinteresuotosioms šalims palaikyti ryšius ir dalytis geriausia patirtimi.

„ESVM turas“ ne visose šalyse buvo vienodai sėkmingas. Renginio sėkmė labiausiai priklausė nuo aktyvaus nacionalinių ir vietos institucijų dalyvavimo, taip pat nuo to, ar savanorystės sektorius jaučiasi turįs pakankamai įgaliojimų, nuo pagrindinės renginio vietos ir nuo veiklos lauke, kuria siekiama pritraukti lankytojų. Taip pat buvo pristatytos kitos ES programos, pvz., programa „Veiklus jaunimas“ ir „Grundtvig“, o bendradarbiaujant su Komisijos atstovybėmis bei „Europe Direct“ tinklais pabrėžtas Europos aspektas.

ESVM 2011 konferencijos

Teminiai ESVM 2011 metai žiniasklaidai buvo pristatyti 2010 m. gruodžio mėn. Briuselyje, o 2011 m. buvo surengtos keturios ES lygmens teminės konferencijos.

2011 m. sausio 8 d. Budapešte Europos savanoriškos veiklos metus pusės dienos konferencijoje oficialiai paskelbė Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Viviane Reding. Iš esmės konferencija tema „Savanoriškos veiklos pripažinimas“ buvo skirta politikams. Renginyje dalyvavo Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas Staffanas Nilssonas.

2011 m. gegužės 23–24 d. Briuselyje vyko dviejų dienų teminė konferencija, rengta kartu su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kuria buvo siekiama spręsti įvairius savanoriškos veiklos klausimus iš individualaus savanorio perspektyvos. Šioje konferencijoje dalyvavo Europos Parlamento pirmininkas Jerzy Buzekas, Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Viviane Reding ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas Staffanas Nilssonas.

2011 m. lapkričio 3–4 d. Atėnuose vyko pusantros dienos konferencija tema „Įgaliojimų suteikimas savanorių organizacijoms“. Konferencijoje, kurioje daugiausia dėmesio buvo skiriama savanoriškos veiklos kokybei, dalyvavo Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Viviane Reding ir Komisijos narė Maria Damanaki.

2011 m. gruodžio 2–3 d. Varšuvoje vyko baigiamoji ESVM 2011 konferencija. Į politiką orientuotoje konferencijoje, kurioje dalyvavo Europos Komisijos narė Kristalina Georgieva, padėtas politinio vystymosi pagrindas ir tęsiami ES, nacionalinio ir regioninio lygmens veiksmai, kuriais siekiama gerinti savanoriškos veiklos padėtį ateityje.

Dalyviai labai teigiamai įvertino šias *temines konferencijas*. Remiantis po minėtų keturių konferencijų atliktomis apklausomis, didžioji dauguma dalyvių šias Europos konferencijas laikė vertingomis ar labai vertingomis, o jų tinklų kūrimo poveikį – svarbiu.

ESVM 2011 interneto svetainė

Oficiali ESVM 2011 interneto svetainė (www.europa.eu/volunteering) kurta taip, kad būtų sąveiki, dalyvaujamoji ir stiprinanti bendruomenės jausmą.

Informaciją svetainei teikė savanoriai, pasidaliję savo asmenine patirtimi ir NKĮ, taip pat į svetainę buvo įkelti vaizdo reportažai (žr. toliau).

Svetainėje taip pat buvo galima rasti bendresnės informacijos apie savanorystę, žiniasklaidoje pateiktos informacijos, „ESVM 2011“ turo ataskaitų ir nuotraukų.

Interneto svetainė pritraukė daug lankytojų; vis dėlto, remiantis vertinimo rezultatais, ji galėjo būti sudaryta taip, kad vartotojams būtų patogiau ja naudotis.

ESVM 2011 reportažai

Kiekvienoje valstybėje narėje buvo pasirinkta po vieną jauną savanorį korespondentą, teikiantį vaizdinę ir tekstinę medžiagą apie ESVM 2011 įgyvendinimą kitoje valstybėje narėje. Vaizdo medžiaga buvo įkelta į ESVM 2011 svetainę bei sukurtas trumpas filmas, kuriame apibendrinama visa gauta vaizdinė informacija.

Svetainės lankytojai labai domėjosi ESVM 2011 reportažais, tačiau jie, remiantis vertinimo rezultatais, galėjo būti labiau susieti su kita Europos savanoriškos veiklos metų veikla.

3.4. ESVM 2011 aljansas

2010 m. ESVM 2011 aljansui – koordinavimo struktūrai, padėjusiai suvienyti svarbiausius savanoriškos veiklos srities Europos tinklus ir organizacijas – buvo skirta 400 000 EUR dotacija veiklai. Interneto svetainė www.eyv2011.eu.

Kaip numatyta Komisijos patvirtintame darbo plane, ESVM 2011 aljansas papildė Komisijos informavimo veiklą, imdamasis priemonių, orientuotų specialiai į savanorius ir į pilietinės visuomenės organizacijas, taip pat koordinuodamas šešias darbo grupes, kurių darbo rezultatas – Europos savanoriškos veiklos politikos darbotvarkė (P.A.V.E.), svarbiausias pilietinės visuomenės Europos savanoriškos veiklos metų pasiekimas.

4. IŠVADOS

Europos savanoriškos veiklos metai tiek Europos, tiek nacionaliniu lygiu padarė teigiamą poveikį savanoriškos veiklos sričiai. Europos savanoriškos veiklos metų tikslai ir priemonės buvo svarbios valstybėms narėms, o tikslinis, į rezultatus nukreiptas metodas padėjo sėkmingai siekti tų tikslų, net jei daromas poveikis priklausė nuo konkrečios šalies padėties.

Europos savanoriškos veiklos metais savanorystės srityje padaryta pokyčių ir paskatinti pasikeitimai Europos ir nacionaliniu lygiu; dėl tų pokyčių buvo priimtos arba iš dalies pakeistos kai kurių valstybių narių savanoriškos veiklos strategijos ar priimta naujų teisės aktų. Organizatoriams buvo suteikta galimybė gerinti kokybę ir daugiausia dėmesio skirti tokioms sritims kaip antai įmonių savanoriška veikla ir savanoriška veikla kaip neformalusis mokymas. Dėl įvairių iniciatyvų padidėjo savanoriškos veiklos pripažinimas, o dėl žiniasklaidos ir Europos informavimo kampanijos pagerėjo visuomenės supratimas apie savanorišką veiklą ir jos naudą. Nacionalinės priemonės padarė vertingą dauginamąjį poveikį ES lygmenį priemonėms.

Europos savanoriškos veiklos metais visų pirma buvo kuriami tinklai ir naujos iniciatyvos. Buvo papildyta dabartinė veikla ir atkreiptas dėmesys į Europos savanoriškos veiklos aspektą.

Galima tęsti 2011 m. pradėtus ESVM 2011 veiksmus ir priemones ir toliau įgyvendinti gerą patirtį, lemsiančią pokyčius ateinančiais metais.

ESVM 2011 buvo paskata priimti penkis ES politinius dokumentus, susijusius su savanoriška veikla Europos Sąjungoje, t. y. Komisijos komunikatą, du Tarybos išvadų rinkinius, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto išvadą ir Europos Parlamento ataskaitą²⁰.

Patikinta, kad Europos vyresnių žmonių aktyvumo metais (2012 m.) bus tęsiami kai kurie ESVM 2011 veiksmi. Tam tikrų veiksmų tvarumas taip pat bus užtikrintas Europos piliečių metais (2013 m.). Komisija, kasmet didžiausią dėmesį skirdama tam tikroms su piliečiais susijusioms temoms (Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metai (2010 m.), Europos savanoriškos veiklos metai (2011 m.), Europos vyresnių žmonių aktyvumo ir kartu solidarumo metai (2012 m.) ir Europos piliečių metai (2013 m.)), prisideda prie įvairių pilietinio dalyvavimo aspektų koncepcijos analizės.

---

²⁰

Žr. 5–9 išnašas.

PRIEDAS

1 PRIEDAS. ESVM (2011) SKAIČIAI

- 27 dalyvaujančios valstybės narės;
- 4 ES masto populiarūs renginiai (Budapešte, Briuselyje, Atėnuose ir Varšuvoje);
- Europos institucijų organizuoti patrauklūs renginiai, pavyzdžiui, 2-asis savanoriškos veiklos posėdis ir suinteresuotųjų šalių konferencija, kuriuos surengė Europos jaunimo forumas; renginiai vyko Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete ir Europos Parlamente, bei Regionų komiteto organizuotas forumas „Regionų ir vietos valdžios institucijų veiksmas ESVM 2011“;
- keturi vieši klausymai savanoriškos veiklos tema, kuriuos surengė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas;
- daug nacionalinių, regioninių ir vietos priemonių, kurias paskatino visų 27 valstybių narių nacionalinės koordinavimo įstaigos arba pilietinė visuomenė;
- bendras 6,021 mln. EUR biudžetas valstybių narių įgyvendinamoms priemonėms;
- vidutiniškai 41,04 proc. nacionalinė bendro finansavimo norma iš nacionalinių biudžetų nacionalinėms Europos savanoriškos veiklos metų priemonėms;
- bendras 3,274 mln. EUR Europos pavyzdinių projektų biudžetas;
- vidutiniškai 40,99 proc. Europos pavyzdinių projektų bendro finansavimo norma;
- bendras 10,694 mln. EUR biudžetas (ES biudžetas) + 2,471 mln. EUR (nacionalinis biudžetas) + 1,342 mln. EUR (bendrai finansuojami pavyzdiniai projektai), t. y. **iš viso 14,507 mln. EUR;**
- daugiau nei 56 000 ESVM 2011 turo lankytojų;
- 950 praktinių seminarų ir debatų savanoriškos veiklos klausimais ir 261 kultūrinis renginys vykstant ESVM 2011 turui;
- 1 660 ESVM 2011 ture dalyvavusių organizacijų;
- tūkstančiai straipsnių spaudoje ir skaitmeninėje erdvėje apie Europos savanoriškos veiklos metus ir apie ESVM 2011 turą;
- 366 172 ESVM 2011 svetainės lankytojų ir 1,556 mln. aplankytojų tinklalapių;
- daugiau nei 3 880 į ESVM 2011 svetainę įkeltų nuotraukų;
- daugiau nei 420 į ESVM 2011 svetainę įkeltų vaizdo klipų;

- ESVM 2011 vaizdo klipai buvo peržiūrėti daugiau nei 26 000 kartų;
- 27 rašytiniai pranešimai + dienos kronikos, nuotraukos ir vaizdo medžiaga, kurias pateikė ESVM 2011 turo korespondentai visose valstybėse narėse;
- korespondentų reportažus peržiūrėjo daugiau nei 1,2 mln. svetainės lankytojų;
- ESVM 2011 aljanso svetainėje www.eyv2011.eu užregistruotos 2 175 527 savanoriškos veiklos valandos.

2 PRIEDAS. VALSTYBIŲ NARIŲ VEIKLA. GEROSIOS PATIRTIES PAVYZDŽIAI

AUSTRIJA

Birželio 17–18 d. Austrijos savanoriškos veiklos organizacijos pirmą kartą surengė Nacionalinę savanoriškos veiklos dieną „Tag der freiwilligen Überraschungen“. Atvirų durų dienos tikslas buvo pristatyti Austrijos savanoriškos veiklos organizacijų darbą ir paraginti suinteresuotus piliečius įsitraukti į šią veiklą. Buvo sukurta duomenų bazė, kad suinteresuoti piliečiai galėtų rasti jų konkrečius interesus atitinkančią ar kaimynystėje galimą vykdyti savanorišką veiklą. Visoje šalyje surengta daugiau nei 600 renginių, įvairioje veikloje dalyvavo daugiau nei 10 000 piliečių.

BELGIJA

2011 m. lapkričio 15 d. trijų Belgijos bendruomenių savanoriai susitiko su Belgijos karališkosios šeimos atstovais. Karalius savo kalboje šv. Kalėdų proga padėkojo savanoriams už jų darbą. Buvo surengta keliaujanti 52 savanorių portretų paroda prancūziškojoje Belgijos dalyje, o savanoriai vokiškojoje Belgijos dalyje pasodino 76 000 medžių (po vieną kiekvienam gyventojui).

BULGARIJA

Kūno kultūros ir sporto ministerija ir Valstybinė Bulgarijos išeivių agentūra Banske surengė konferenciją, kurioje dalyvavo 250 Makedonijoje, Serbijoje, Albanijoje, Rumunijoje, Moldovoje ir Ukrainoje gyvenančių bulgarų vaikų. Ta proga Banske pasodinta „Savanorystės giria“ („Forest of Volunteering“).

KIPRAS

ESVM 2011 turą Nikosijoje 2011 m. balandžio 4–6 d. oficialiai atidarė Kipro Respublikos pirmoji ponia Elsie Christofia. Savanoriškos veiklos organizacijos pristatė savo patirtį ir veiklą tokiose srityse kaip, pavyzdžiui, sportas, jaunimas, narkotikų prevencija, kelių eismo sauga, pagalba vyresnio amžiaus piliečiams. Savivaldybės pateikė pavyzdžių, kaip padėti kitiems ir kokia puiki gali būti savanoriškos veiklos patirtis. Lankytojai turėjo progos dalyvauti pirmosios pagalbos kursuose arba išmokti svarbiausius gestų kalbos ženklus.

ČEKIJA

Čekijoje 2011 m. sausio mėn. pradėjo veikti naujas tinklalapis apie savanorišką veiklą, kuris tapo nacionaliniu visų savanoriškos veiklos organizacijų tinklalapiu. 2011 m. lapkričio mėn. tame

tinklapyje pateikta savanoriškos veiklos galimybių duomenų bazė – organizacijos čia gali įkelti savo skelbimus, o savanoriai – ieškoti savanoriškos veiklos organizacijų. ESVM 2011 taip pat sudaryta galimybė išleisti leidinį, kuriame pristatyti 22 savanoriai – jaunuoliai, senyvi žmonės, moterys, kolegijų ar aukštųjų mokyklų absolventai, didmiesčių ar kaimo gyventojai. Leidinys publikuotas čekų ir anglų kalbomis.

DANIJA

Danijos ESVM 2011 turas vyko rugpjūčio 1–3 d. Kopenhagoje, Axelio Torvo skvere pastatytoje palapinėje; renginiu, kurio moto – „Daug savanoriškos veiklos veidų“ (angl. „The many faces of volunteering“), buvo siekiama atkreipti dėmesį į savanoriškos veiklos Danijoje įvairovę. Savanoriškos veiklos organizacijos turėjo galimybę pristatyti savo projektus ir veiklą. Renginyje dalyvavo 28 organizacijos. Lankytojams pritraukti buvo surengta fotografijų paroda, vyko muzikinių renginių, futbolo rungtynės, madų šou ir pirmosios pagalbos suteikimo demonstravimas, o pačioje palapinėje veikė organizacijų birža.

ESTIJA

Estijoje parengta dviejų mėnesių darbuotojų savanoriškos veiklos įmonių ir viešajame sektoriuje bandomoji programa, pagal kurią penkių įmonių ir penkių ministerijų darbuotojai siunčiami į 20 nevyriausybinių organizacijų. Programa siekta paskatinti savanorių, NVO ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimą. Galiausiai 28 savanoriai įsipareigojo vykdyti savanorišką veiklą 160–226 valandas. Be to, NVO išmoko angažuoti profesionalus, o darbuotojai daugiau sužinojo apie savanorystę ir jos naudą. Šiek tiek kitokią tęstinę programą koordinuos NENO (Estijos ne pelno organizacijų tinklas), o finansuos Estijos vidaus reikalų ministerija.

SUOMIJA

ESVM 2011 tinklalapyje www.tuntitili.fi veikia paieškos sistema savanoriškos veiklos galimybėms rasti. Kuriant šią duomenų bazę dalyvavo daugiau nei 120 organizacijų iš įvairių sektorių; toje duomenų bazėje lankytojai gali palikti savo asmeninius kontaktinius duomenis ir nurodyti, kiek laiko jie būtų pasirengę savanoriauti atitinkamame projekte. Iki 2011 m. gruodžio mėn. įsipareigota vykdyti savanorišką veiklą 99 000 valandas. Paieškos sistema reklamuota žurnaluose, bibliotekose ir socialinėje žiniasklaidoje.

PRANCŪZIJA

Prancūzijoje sukurtas projektas „Action de sensibilisation des jeunes“, skirtas didinti jaunimo informuotumą apie savanorišką veiklą ir sutelkti jaunimą joje dalyvauti. Šį projektą koordinavo asociacijų ir Prancūzijos ministerijų atstovų grupė. Grupė jaunųjų ambasadorių, kurie ir patys yra savanoriai, buvo parengti diskusijoms su mokiniais ir studentais apie savanorišką veiklą. Ministerijos nusiuntė raštą mokyklų direktoriams, ragindamos juos pasikviesti šiuos jaunuosius ambasadorius į savo mokyklas. Mokyklose buvo dalijamos gairės mokytojams ir mokyklų direktoriams bei informaciniai lapeliai įvairių amžiaus grupių asmenims. Šiuo projektu apie 10 000 jaunuolių dėmesys buvo atkreiptas į savanorišką veiklą.

VOKIETIJA

Penkiose Europos šalyse (Danijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Austrijoje ir Vokietijoje), labai skirtingai suvokiančiose savanorišką veiklą ir turinčiose skirtingas savanorystės tradicijas, vyko tarptautinis projektas „Sieben Brücken, die verbinden“. Šį projektą rengė Potsdamo socialinė akademija AWO SANO, bendradarbiaudama su Federalinės šeimos, pagyvenusių asmenų, moterų ir jaunimo reikalų ministerija. Vokietijoje projekte dalyvavo savanoriškos veiklos suinteresuotosios šalys iš Meklenburgo-Pomeranijos, Brandenburgo, Saksonijos ir Bavarijos. Projektu siekta sudaryti jos dalyviams sąlygas pažinti Europos kontekstą, pasidalyti patirtimi ir padiskutuoti apie piliečių įsipareigojimo vaidmenį kiekvienoje projekte dalyvaujančioje šalyje.

GRAIKIJA

Graikijoje buvo nuspręsta suderinti neformaliojo ir formaliojo švietimo sistemas ir parengti švietėjišką savanoriškos veiklos žinyną, skirtą vidurinių mokyklų mokiniams. Taip bandyta stiprinti savanoriškos veiklos kultūrą nuo pat jaunų dienų. Žinyną bus galima rasti internete; jis bus platinamas mokyklose. Žinyne bus pateikiama bendra informacija apie savanorišką veiklą, jos pobūdį, apie tai, kas yra savanorystė, o kas – ne, apie savanorystės pranašumus ir trūkumus, motyvus vykdyti savanorišką veiklą, apie savanorystės istoriją, sukaupą patirtį, egzistuojančias savanorystės programas, taip pat pateikiami konkretūs paaiškinimai, kaip planuoti ir organizuoti savanorišką veiklą klasėje. Vadove bus nuotraukų ir komiksas.

VENGRIJA

Vengrijos viešojo administravimo ir teisingumo ministerija ir Kaimo plėtros ministerija surengė vieną matomiausių šalyje ESVM 2011 renginių – didelio masto atliekų rinkimas „**TeSzedd! Volunteer for a clean Hungary**“. Internetu užsiregistravo daugiau nei 160 000 dalyvių. 2011 m. gegužės 21 d. kelios vietos savanorių grupės, padedant apskrities koordinatorių tinklui, valė savo aplinką. Prie kampanijos prisidėjo atskiri asmenys, pilietinės visuomenės organizacijos, įmonės, ministerijos, vietos valdžios ir kitos institucijos iš viso 1 500 vietų visoje Vengrijoje. Surinkta tūkstančiai tonų atliekų. Informacija apie atliekų rinkimo akciją buvo platinama visoje šalyje per TV, radiją, laikraščius ir per socialinę žiniasklaidą.

AIRIJA

Airijos NCB drauge su daugiau nei 20 savanorių centrų koordinavo 2011 m. rugsėjo 30 d. surengtą Nacionalinę savanorystės dieną. Pagrindinis šios dienos akcentas buvo nacionalinis renginys „**Megzkime kartu**“ – tūkstančiai savanorių visoje šalyje mezgė šalikus, kepures ir pirštines labdaros organizacijoms. Visos šalies mokyklos padėjo rinkti pinigus ir buvo įtrauktos į praktinius savanorystės projektus. Renginiuose visoje šalyje dalyvavo daugiau nei 10 000 savanorių. Airijos įmonių darbuotojai skyrė laiko ir jėgų savanorystės projektams visoje šalyje. Renginyje Dubline dalyvavo penki kandidatai į šalies prezidento postą. Nacionalinė savanorystės diena buvo plačiai nušviesta spaudoje, televizijoje ir internete.

ITALIJA

Europos savanoriškos veiklos metais (2011 m.) ir minint 150-ąsias Italijos vienybės metines buvo vykdomas projektas CSVnet, skirtas nacionaliniams savanoriškos veiklos paslaugų centrams koordinuoti plėtojant piliečių dalyvavimo procesą. Rezultatas – parengtas „Jaunimo savanoriškos veiklos skatinimo manifestas“ ir suorganizuotas renginys, skirtas jaunuolių dėmesiui patraukti. CSVnet ir Nacionalinio jaunimo forumo remiamas projektas ir studija „Jaunimo dalyvavimas“ parodė,

kad jaunuolių ryšys su mokykla, darbu ir savanoryste nuolat kito, todėl svarbu įtraukti jaunuolius į jiems skirtų savanoriškos veiklos priemonių kūrimą ir įgyvendinimą.

LATVIJA

Viena svarbiausių Latvijos ESVM 2011 iniciatyvų – virtualių „susitikimo platformų“ sukūrimas, taip siekiant skatinti savanorių ir savanorių „darbdavių“ bendradarbiavimą. Paskelbus atvirą kvietimą teikti pasiūlymus, atrinkti keturi NVO projektai, kuriais siekiama kurti ir viešinti komunikavimo platformas, skirtas savanoriškai veiklai skatinti ir įvairioms visuomenės grupėms, ypač jaunimui, motyvuoti imtis savanoriškos veiklos. Vykdamas projektą nacionalinėms ir vietos institucijoms sudaryta galimybė pasirinkti savanorius, o savanoriams – rasti vietą savanoriškai veiklai vykdyti. Virtuali savanorystės duomenų bazė bus kuriama ir po 2011 m.

LIETUVA

Pats geriausias savanoriškos veiklos skatinimo Lietuvoje regioniniu lygiu pavyzdys – konkursas „Savanoriškos veiklos sostinė“. Penki miestai (Biržai, Alytus, Kėdainiai, Šiauliai ir Palanga) po vieną mėnesį buvo savanoriškos veiklos sostine. Vykstant projektui surengta šimtai renginių, kuriuose dalyvavo tūkstančiai žmonių. Skirtinguose miestuose vyko skirtingi renginiai – labdaros akcijos, koncertai, sporto renginiai, aplinkos apsaugai skirti renginiai, piešinių konkursai, gyvūnų teisių apsaugos iniciatyvos ar pasakų skaitymas vaikams viešose vietose ar buvo įkurti vietos savanorių centrai. Vykstant tiems renginiams į tą pačią temą buvo atkreiptas vietos valdžios institucijų, įmonių atstovų ir vietos žmonių dėmesys.

LIUKSEMBURGAS

Liuksemburge, Šengene vykusi tarptautinė savanoriškos veiklos šventė „Fête du Bénévolat“ sulaukė didžiulio pasisekimo. Renginyje dalyvavo partneriai iš Prancūzijos ir Vokietijos, todėl buvo gerai atspindėtas europinis aspektas. Organizuoto renginio tikslas – padėkoti savanoriams už jų įsipareigojimą visuomenei. Svarbiausi tos dienos akcentai – gaisrininkų ir gelbėtojų komandų pasirodymai, koncertai ir pramogos vaikams.

MALTA

Malta buvo paskutinioji ESVM 2011 Europos turo stotelė (lapkričio 28 d. – gruodžio 5 d.). Valetose buvo įrengta palapinė senojoje autobusų stotyje. Maltos savanoriškos veiklos sektoriaus taryba skyrė vietos savanoriškos veiklos organizacijoms 15 stendų, kad šios turėtų galimybę pristatyti savo veiklą. Kiekviena Europos turo diena buvo skirta vis kitai temai, būtent aplinkai, gyvūnų gerovei, menams ir kultūrai, jaunimui, sportui, socialinei ir humanitarinei pagalbai ir sveikatai.

NYDERLANDAI

Olandijos savivaldybių buvo paprašyta skirti apdovanojimus už puikią savanorišką veiklą keturiose kategorijose, t. y. apdovanojimą už nuoširdumą („Passion Award“) asmeniui arba organizacijai už su meile atliekamą savanorišką darbą; apdovanojimą už inovacijas („Innovation Award“) inovatyviausiam asmeniui arba organizacijai; apdovanojimą už įsipareigojimą („Engagement Award“) asmeniui arba organizacijai, pasiekusiam geriausių rezultatų įtraukiant žmones į savanorišką veiklą, ir apdovanojimą už kompetenciją („Competence Award“) asmeniui arba organizacijai, daugiausia nuveikusiam skatinant talentus. Remiantis vietos ir regionine atranka, gruodžio 7 d. Amsterdame

vykusiame baigiamajame ESVM 2011 renginyje dalyvaujant Nyderlandų princesei Margriet surengta nacionalinė ceremonija.

LENKIJA

Tarptautinė darbo organizacija, Europos savanoriškos veiklos vertinimo projekto atstovai ir Lenkijos darbo ir socialinės politikos ministerija rugsėjo 28–29 d. Varšuvoje surengė praktinį seminarą darbo statistikos srities darbuotojams ir pilietinės visuomenės atstovams. Praktiniu seminaru buvo siekiama, kad statistikos tarnybos užmegztų ryšius su pilietinės visuomenės grupėmis, taip pat buvo siekiama surengti joms mokymus apie naujame TDO savanoriško darbo stebėjimo žinyne taikomą metodiką, aptarti galimybes TDO žinyną įgyvendinti ES valstybėse narėse ir pasidalyti šalių, pradėjusių taikyti ar nusprendusių pradėti taikyti žinyno metodiką, patirtimi. Lenkijos centrinė statistikos tarnyba jau naudoja TDO žinyną.

PORTUGALIJA

Gegužės 23–24 d. Portugalijos nacionalinė ESVM 2011 koordinavimo įstaiga surengė seminarą „Savanoriška veikla Viduržemio jūros regione. Kultūrinis identitetas“, kuriame dalyvavo ekspertai iš Prancūzijos, Graikijos, Italijos, Maltos, Portugalijos ir Ispanijos, atstovaujantys įvairiems universitetams ir atsakingi už savanoriškos veiklos infrastruktūrą ir savanoriškos veiklos organizacijas. Seminaru buvo siekiama daugiausia dėmesio skirti savanorių kultūriniam identitetui (vertybėms ir koncepcijoms), savanoriškos veiklos organizacijų struktūrai kiekvienoje šalyje ir dalijimuisi gerąja patirtimi. Seminaro pabaigoje prof. Rogério Roque Amaro pasiūlė debatus tema „Savanoriška veikla krizės laikais: poveikis ir uždaviniai.“

SLOVAKIJA

Slovakijos reklaminė kelionė „Caravana“ praplėtė ESVM 2011 turo idėją ir apėmė penkis Slovakijos regionų miestus: Košicę, Prešovą, Žiliną, Nitrą ir Komarną. Kitų miestų nei Bratislava gyventojams buvo sudaryta galimybė daugiau sužinoti apie Europos savanoriškos veiklos metus ir jų tikslus bei apie savanoriškos veiklos galimybes savo regione. Daug vietos ir regiono NVO pristatė savo veiklą (stendai, piešiniai, nuotraukos, vaizdo medžiaga) ir diskutavo su piliečiais apie savanoriškos veiklos galimybes. Vietos meno kolektyvai surengė savo pasirodymus, vaikai dalyvavo žaidimuose ir gavo dovanėlių, vyko konkursai apie ES ir ESVM 2011, buvo dalijama informacija apie ES institucijas, jos programas, iniciatyvas ir kontaktų centrus. „Caravana“ padėjo sustiprinti NVO, politikos formuotojų, vietos valdžios institucijų ir gyventojų ryšį ir sumažinti sostinės ir nuošalesnių regionų atotrūkį.

SLOVĖNIJA

Slovėnijoje taip pat nuspręsta neapsiriboti ESVM turu sostinėje – Slovėnijos savanoriškos veiklos turas surengtas 20 šalies miestų, kad būtų plačiai viešinama savanoriška veikla ir skatinama jos imtis. Suorganizuotos savanoriškos veiklos mugės, kuriose savanoriškos veiklos organizacijos galėjo pristatyti savo darbą. Diskusijos prie apskritojo stalo, grupių diskusijos ir debatai apėmė įvairias temas, ypač jaunimo savanorišką veiklą, įmonių savanorišką veiklą ir viešojo administravimo institucijų supratimo apie savanoriškos veiklos svarbą didinimą. Iš viso renginiuose dalyvavo apie 400 savanoriškos veiklos organizacijų. Apie Slovėnijos ESVM 2011 turą išsamiai informavo nacionalinė ir regioninė žiniasklaida; jį teigiamai įvertino plačioji visuomenė.

ISPANIJA

ESVM 2011 turo Madride metu kolegijos ir vidurinės mokyklos bei vyresnio amžiaus žmonių centrai Madrido autonominėje srityje surengė kartų konkursą „Dale color al mundo“. Taip buvo siekiama rasti būdų suburti jaunuolius ir vyresnio amžiaus žmones draugėn, kad šie atrastų savanoriškos veiklos socialines vertybes. Pirmame konkurso etape buvo organizuojami žaidimai lygiagrečiai tiek jaunimo, tiek vyresnių žmonių grupėse. Vėliau buvo aptartos jaunimo ir vyresnių žmonių padarytos išvados ir prieita prie bendrų išvadų. Projektas buvo vykdomas bendradarbiaujant su Europos Parlamento biuru Ispanijoje. Apie šį renginį plačiai informavo Ispanijos žiniasklaida, įskaitant nacionalinę televiziją.

RUMUNIJA

2011 m. gruodžio 12 d. Bukarešte, viešbutyje „Howard Johnson Grand Plaza Hotel“ vyko Rumunijos nacionalinis iškilmingas vakaras, skirtas savanorių ir savanoriškos veiklos projektams pripažinti. Renginį organizavo NCB, federacija „Volum“ ir Nacionalinė Bendrijos švietimo ir mokymo programų agentūra. Buvo teikiami apdovanojimai 22 kategorijose, remiantis skaidria savanorių ir savanoriškos veiklos projektų nominavimo už veiklą 2011 m. sistema. Organizatoriai sulaukė daugiau nei 200 pasiūlymų, pusė iš jų buvo atrinkti, o patys savanoriai ar projektų atstovai pakviesti į ceremoniją. Laimėtoją išrinko nepriklausoma žiuri. Buvo išleista brošiūra „Savanorio portretas“, kurioje aprašyti konkurso finalistai ir jų veikla. Renginys buvo plačiai nušviestas spaudoje.

ŠVEDIJA

Maždaug 100 000 žmonių apsilankė metinėje Geteborgo knygų mugėje (rugsėjo 22–25 d.), kurioje Švedijos NCB dalijosi parodos stendu su Europos Komisija ir Europos Parlamentu. Apie 250 klausėsi interviu su septyniais žymiais Švedijos rašytojais, pasidalijusiais savo patirtimi apie savo motyvus imtis savanoriškos veiklos. Knygų mugė buvo puiki proga skirtingoms šių autorių perspektyvoms pademonstruoti. Nacionalinė jaunimo reikalų taryba turėjo progą bendradarbiauti su Europos Komisija ir Europos Parlamentu siekiant atkreipti visuomenės dėmesį į Europos savanoriškos veiklos metus.

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Pagal JK nacionalinę ESVM 2011 darbo programą, organizacijai „Volunteering England“ (toliau – VE) pavesta nustatyti, plėtoti gerą patirtį ir ja dalytis skiltyje „Darbdavio remiama savanoriška veikla“ (angl. *Employer-Supported Volunteering (ESV)*). Todėl VE sukūrė internetinį centrą, kuriame teikiama informacija apie darbdavio remiamą savanorišką veiklą, pavyzdžiui, konkretūs pavyzdžiai, atnaujinta paieškos bazė ir pateikiamas išsamus tiek patyrusių, tiek dar mažai žinomų darbdavio remiamos savanoriškos veiklos konsultantų ir tarpininkų sąrašas. VE paprašė trijų savanorių centrų (vietos organizacijos, remiančios savanoriškos veiklos infrastruktūrą) išbandyti šešis naujus metodus, skirtus didinti darbdavio paramą savanoriškai veiklai. VE sugebėjo pasiekti, kad įvairiuose sektoriuose daugiau nei 500 000 žmonių, besinaudojančių savanoriškos veiklos centrais, nuodugniau išbandytų naujas schemas ir pritaikytų naujas idėjas. 23 renginiai surengti iš viso 1 700 atstovų.

3 PRIEDAS. PAVYZDINIAI EUROPOS PROJEKTAI. GEROSIOS PATIRTIES PAVYZDŽIAI

33 pavyzdiniams savanorystės sektoriaus sričių projektams skirta 1,964 mln. EUR padengti iki 60 proc. visų tinkamų finansuoti sąnaudų 23 valstybėse narėse. Projektų veikla susijusi su šeimomis skirtingomis temomis:

- vienuolika projektų, skirtų rengti ir skleisti informaciją ir atlikti tyrimus (apklausa, kokybės standartų nustatymas, kūrybiški konkursai garso ir vaizdo medžiagai parengti) apie savanorišką veiklą, siekiant pasidalyti gerąja patirtimi, atkreipti didesnę visuomenės dėmesį ir geriau ją informuoti apie tai;
- šeši projektai, orientuoti į jaunuolius (siekiant paskatinti juos išvykti savanoriauti į užsienį, pagerinti jų žinias ir sustiprinti motyvaciją prisiiinti socialinių įsipareigojimų ir dalyvauti savanoriškoje veikloje) arba į vyresnio amžiaus žmones, siekiant juos įtikinti daugiau laiko praleisti su jaunimu;
- penki projektai, skirti skatinti dinamiškas aktyvių piliečių bendruomenes, remti migrantų ir palankių sąlygų neturinčių asmenų integraciją į vietos bendruomenes ir skleidžiant informaciją apie socialinę savanorystės vaidmenį tiek bendruomenei, tiek aplinkai;
- keturi su socialinėmis paslaugomis („pavoingo elgesio“ prevencija ir savanoriškos veiklos rėmimas socialinės integracijos tikslais) ir savanoriška veikla sveikatos priežiūros srityje susiję projektai;
- keturi projektai, orientuoti į mokslinius tyrimus, technologijų keitimąsi ir sklaidą, daugiausia dėmesio skiriant žinių perteikimui savanoriams;
- trys su darbuotojų savanoriška veikla susiję projektai.

PAVYZDINIŲ PROJEKTŲ INICIATYVŲ PAVYZDŽIAI

Iniciatyva „Europos naktis be nelaimingų atsitikimų“, 2011 m. spalio 15 d.

Savanoriai yra glaudžiai susiję su socialine veikla, kuria siekiama užkirsti kelią pavojingam elgesiui: iniciatyva „Europos naktis be nelaimingų atsitikimų“ yra pavyzdinis projektas, koordinuojamas Belgijos atsakingų jaunųjų vairuotojų fondo, vykęs visose 27 ES valstybėse narėse 2011 m. spalio 15–16 d. 1 000 18–29 m. savanorių įsipareigojo raginti jaunuosius vairuotojus vairuoti saugiai, nevertoti narkotikų ir alkoholio.

Tūkstantis savanorių visose ES šalyse neformaliai apsilankė 200 naktinių klubų. Prie įėjimų į klubus jie įrengė vadinamąsias „tiesos kabinas“ ir paprašė „Šeštadienio nakties karštinės“ besilinksminančiųjų priimti iššūkį: papūsti į alkoholio matuoklį prieš išvažiuojant į gatvę ir raštu įsipareigoti nevertoti alkoholio visą vakarą. Nevertoti alkoholio įsipareigoję vairuotojai, prieš išeidami iš klubo buvo paprašyti dar kartą atlikti alkoholio ir (arba) narkotinių medžiagų

vartojimo testą, taip siekiant užtikrinti, kad jie saugiai grįš namo ir parodys gerą pavyzdį savo draugams ir bendraamžiams.

„Skaitmeninės technologijos teikiant savanoriškos veiklos paslaugas ir užtikrinant socialinę įtrauktį“

Šiuo pavyzdiniu projektu, kurį koordinavo „Banco Informatico, Tecnologico e Biomedico“ ir kuris buvo vykdomas bendradarbiaujant su keturiomis asociacijomis ir Italijos provincijos institucija, prisidėta prie geresnės daugelio socialinio projektų skaitmeninės prieigos. Partneriai sutelkė savo jėgas, kad surinktų pasenusią techninę įrangą, daugiausia kompiuterius ir medicininius prietaisus, kurie kitu atveju būtų buvę tiesiog išmesti, ir sudarytų galimybę savanoriškos veiklos organizacijoms ir palankių sąlygų neturintiems žmonėms gerinti e. įgūdžius.

Dėl šios iniciatyvos nemažai asociacijų gavo geresnių skaitmeninių priemonių, skaitmeninių įgūdžių neturintys arba nepakankamai turintys žmonės dalyvavo mokymuose ir įgijo reikalingų žinių; ši iniciatyva taip pat buvo apskritai naudinga skaitmeninių technologijų ne pelno sektoriuje sklaidai.

Savanoriška veikla parkams gelbėti

Šio projekto, kurį koordinavo Alternatyvios jaunimo veiklos sąjunga ir kurį vykdant dalyvavo keturi partneriai iš Graikijos ir Kipro, įskaitant ministeriją, tikslas – motyvuoti įvairaus amžiaus žmones priimti socialinę atsakomybę ir remti savanorišką veiklą, kuria siekiama sukurti daugiau žalesnių vietų savo aplinkoje.

Įvairiomis priemonėmis, t. y. rengiant konferencijas, praktinius seminarus ir atliekant tyrimus, buvo siekiama plačiau informuoti visuomenę apie savanoriškos veiklos naudą miesto parkams ir aplinkos kokybei. Projektas suteikė tam tikrų naujų mokslinių žinių savanoriškos veiklos, orientuotos į miesto ir priemiesčio žaliąsias teritorijas ir parkus, taip pat buvo atkreiptas dėmesys į kitą svarbią temą – kovą su klimato kaita.

„Būk naudingas miestui“

„Būk naudingas miestui“ yra Portugalijos projektas, skirtas benamiams ir socialiniame užribyje atsidūrusiems žmonėms. Penkios asociacijos Lisabonoje visus metus padėjo palankių socialinių sąlygų neturintiems žmonėms, skirdamos jiems savo laiko. Savanoriai surengė keletą bendrų vakarienių, o dėl sukurtos neformalios, naujoviškos ir malonios aplinkos tiems žmonėms buvo sudaryta unikali galimybė užmegzti ilgalaikius santykius bei gauti emocinę, psichologinę, dvasinę ir praktinę pagalbą. Žmonės, nuolat gaudami maistą iš bažnyčių ir kitų asociacijų, gali jaustis nesmagiai ir nepatogiai emociniu požiūriu, tuo tarpu akcijos „Būk naudingas miestui“ metu skirtingos organizacijos atgabendavo maistą socialiniame užribyje atsidūrusiems ir benamiams žmonėms į viešas vietas, kuriose jie vakarais renkasi. Taigi, ne tik pagerėjo savanoriškos veiklos organizacijų bendravimo ir organizavimo įgūdžiai, projektas padarė teigiamos įtakos tam tikroms tikslinėms grupėms.

Transliavimas ir jo vaidmuo skatinant savanorišką veiklą

Trys asociacijos (iš JK ir Nyderlandų), kurioms vadovavo Britanijos CSV (Bendrijos savanorių tarnyba), bendradarbiaudamos su garsiu tarptautiniu žinių kanalu BBC, siekė pritraukti naujų partnerių ir sukurti tvirtesnį savanorių tinklą, kad būtų galima dalytis idėjomis ir patirtimi apie tai, kaip pasiekti visuomenę pasitelkiant transliuojamąją žiniasklaidą.

Originaliausias projekto indėlis – bandymas skatinti savanorišką veiklą visoje Europoje pasitelkiant transliuojamąją žiniasklaidą. 2011 m. rugsėjo mėn. surengtoje dviejų dienų konferencijoje atstovai iš įvairių ES šalių diskutavo, kaip panaudoti geriausias strategijas siekiant didinti savanoriškos veiklos matomumą ir aktyvų galimų savanorių dalyvavimą apskritai. Svarbiausia debatų tema buvo strategijos, skirtos šalims, kuriose nėra arba beveik nėra socialinių veiksmų transliavimo ir (arba) savanoriškos veiklos tradicijų, kad būtų galima įveikti didžiausias kliūtis ir supažindinti žmones su savanoriška veikla ir galiausiai paskatinti juos prisiišti socialinių įsipareigojimų.

Demonstruojant šio projekto palaikymą, 2011 m. spalio 20–23 d. Edinburge vykusioje 20-ojoje Europos savanorių konferencijoje buvo pristatytos minėtos konferencijos išvados.

„Tapk savanoriu ... saugiai!“

Projekto „Tapk savanoriu ... saugiai“, kurį vykdė organizacija „Open Youth“, Bulgarija ir dvi Belgijos asociacijos, Bulgarijos savivaldybė ir Bulgarijos sveikatos ministerija, tikslas –

išbandyti metodą plėtoti Europos modelį, pagal kurį galima sąmoningai pasirinkti, ar rengti vienkartinę savanoriškos veiklos akciją, ar rengti plataus masto savanoriškos veiklos kampaniją, atsižvelgiant į skirtingas aplinkybes ir pageidaujamą rezultatą, remiantis lygiarangių ryšiu ir skatinant pilietinį dalyvavimą. Projekto rezultatas – unikali metodologija, kurią, remiantis realiais rezultatais, galima paprastai pritaikyti Europos mastu.

Vykdamas projektą ne tik buvo keliamas klausimas, ką reiškia būti savanoriu, bet ir pateikiami konkretūs atsakymai į dar svarbesnius klausimus, kaip antai: kodėl turėčiau tapti savanoriu? Kaip tapti savanoriu?

Be kitų dalykų, projekto metu sukurti trumpi animaciniai filmai (atitinkamai 29, 51 ir 50 sek. trukmės, kurių temos yra Kas? Kodėl? Kaip?), siekiant perteikti žinią savanoriams linksmai ir neįprastai. Jus galima pamatyti projekto tinklalapyje:

<http://roadsafetyvolunteers.open-youth.org/index.php?lang=en>.

Savanoriškos veiklos ir e. savanoriškos veiklos vertė ir priemonės

Lenkijos „Good Network Foundation“ drauge su trimis Lenkijos asociacijomis ir savivaldybe vykdytą projektą sudaro dvi papildomos priemonės:

a) kampanija „Svarbiausios savanoriškos veiklos vertė“, kuria skatinama įvairių formų savanorystė ir siekiama informuoti apie savanoriškos veiklos vertę, kad pakistų neigiamas požiūris į savanorišką veiklą Lenkijoje;

b) Europos masto konkursas „Atraskite e. savanorišką veiklą“, kuriame daugiausia dėmesio skiriama konkrečiai savanoriškos veiklos formai – e. savanoriškai veiklai (savanoriškai veiklai internetu).

Projekto tikslas – plačiau informuoti visuomenę apie savanoriškos veiklos svarbą, skatinti savanoriškos veiklos įvairovę ir raginti pilietinę visuomenę naudotis naujomis savanoriškos veiklos rūšimis (ypač e. savanoriška veikla) siekiant gauti daugiau įgaliojimų, kovojant su socialine atskirtimi ir gerinant pačios savanoriškos veiklos kokybę.

Projektas taip pat apima įvairių savanoriškos veiklos formų ir tokios veiklos svarbos nagrinėjimą, taip pat renkamos tikros savanorių istorijos, kadangi buvo siekiama sąveikiai ir inovatyviai papasakoti savanorių istorijas: projekto tinklalapyje (www.tojestwolontariat.pl) galima pasižiūrėti filmukus apie savanorius.